
ENTREVISTA

✎ JORDI NOPCA

📍 BARCELONA

🕒 14/04/2017

RAFAEL ARGULLOL

“Déu és l'enigma i l'home el necessita”

Escriptor, acaba de publicar 'Poema' (Acantilado), un projecte d'una gran singularitat que combina la fluïdesa de la millor narrativa i l'exigència de l'assaig

A la tauleta de centre d'una espaiosa sala d'estar revestida de llibres, Rafael Argullol (Barcelona, 1949) hi té *El regne*, d'Emmanuel Carrère, la seva pròxima lectura. Ambientada en part al segle I d.C., la novel·la reconstrueix els orígens del cristianisme a partir de Pau de Tars i el seu deixeble,

Lluc, autor d'un dels quatre Evangelis i dels *Fets dels apòstols*. En un dels textos de *Poema* (Acantilado) Argullol recorda que Sant Pau va caure del cavall quan va sentir la veu de Jesús i va acabar recorrent a peu 40.000 quilòmetres per difondre el seu missatge. " *Se necesita un caballo desde el que caer / para abrazar la luz que fulmina. / Y unas sandalias fuertes, y la sangre del tormento. / No es fácil abrazar la luz. / La oscuridad, en cambio, nos besa de continuo*". Set anys després de *Visión desde el fondo del mar* (2010), Argullol ha tornat a idear un projecte d'una gran singularitat, que es llegeix amb el plaer de la poesia, la fluïdesa de la millor narrativa i l'exigència de l'assaig.

S'ha de tenir una voluntat de ferro, per escriure un poema cada dia durant tres anys.

Tenia aquesta idea des del principi. Ara bé, la realització d'aquesta idea era *terra incognita*. ¿Com seguiria, durant tres anys sencers, els ritmes de la vida i de les estacions de l'any? Al començament va ser com un joc, però a poc a poc es va convertir en un assumpte més complex que requeria un cert ascetisme. Em vaig obligar a escriure estant bé o malament, de dia o de nit, aquí o en un altre país. L'experiment es va anar convertint en una cosa força diferent del que havia previst: em vaig anar deixant impregnar pel món íntim i també per l'històric.

Llegint-lo t'adones que no tindria gaire sentit haver publicat una antologia d'aquesta producció ingent. Part de l'efecte prové de la desmesura i varietat del volum.

La forma d'aquest llibre és conseqüència d'anys d'escriure i d'haver madurat un estil molt personal, perquè està escrit en vers, però hi ha múltiples relats i també reflexions. *Poema* desafia la linealitat a través d'un temps cíclic i circular. Està molt basat en el concepte de mort i resurrecció.

Jesús de Natzaret és una de les personalitats que mereix més poemes. Hi ha una apel·lació puntual i sostinguda als déus en tot el llibre: " Entre un dios y otro dios tenemos / una desesperada necesidad de compañía".

Retrec a Nietzsche la falsa idea que Déu ha mort. És cert que ha dominat la nostra modernitat i l'època contemporània, però Déu és l'enigma i l'home el necessita.

Alguns textos semblen paràboles.

Hi ha molta interrogació d'allò sagrat -que no és allò religiós- i a la força en algun moment el llenguatge que s'erigeix en el millor interlocutor d'aquest territori és el parabòlic. Jo diria que cal afegir-hi el llenguatge mític. El mite és el territori natural de l'home. La memòria personal i la

d'un poble s'hi relacionen. No hi ha una diferenciació real entre raó i mite, i tampoc entre somni i vigília.

El mite és, en efecte, fonamental en molts dels textos del llibre -també en bona part de la seva producció literària-. Quan va ser que s'hi va començar a interessar?

La nostra relació amb el mite comença durant la infantesa, perquè la manera de conviure amb la realitat és mítica. Elaborem un relat polièdric del món que ens envolta, encara que rebem pressions de la família o de l'escola per fer-nos creure que és unívoc. Hi ha un doble naixement del mite: primer es dona durant la infantesa, més tard es torna a plantejar, sobretot en el moment en què tractes d'allunyar els dogmes del teu camí. Si has estat educat en un dogma religiós i catòlic -com em va passar a mi- te'n distancies. Si després t'has deixat portar per un determinat dogma ideològic també te n'allunyes. L'objectiu és recuperar la visió plural de l'existència.

S'atreveiria a definir el mite?

El mite és relat, però sobretot és una cosa oposada a una determinada veritat. El dogma ens diu que entre dos punts la línia recta és el camí més curt. El mite ens diu que a vegades el camí més curt és una corba. No només no l'he abandonat al llarg dels anys, sinó que s'ha convertit en una columna vertebral de la literatura que faig i del meu pensament.

Un altre tema important en la seva obra és la metamorfosi.

Sí, perquè et porta aquesta idea de l'incessant canvi de veus i de formes. La metamorfosi està lligada a la idea de màscara, que et permet transformar-te en un altre. Tot i que Plató és un dels grans escriptors de la història, estic en desacord quan expulsa la màscara de la República perquè diu que l'home ha de tenir una sola funció a la vida: jo penso que estem en una contínua transformació espiritual i moral. Només ens podríem arribar a conèixer si fóssim capaços de jugar tots els papers de la tragèdia i de la comèdia.

L'escriptor es posa les màscares dels seus personatges i juga a explorar-ne les possibilitats.

Un escriptor és un mediador i un missatger, igual que la resta d'artistes. Ens col·loquem al centre de la polifonia, fent d'intermediaris entre el que és visible i el que és invisible, entre el que es pot expressar i el que no. L'art és la màscara i el que queda quan un es treu la màscara. És a dir, la contingència i l'intent de penetrar en l'essencialitat. Un escriptor no ha de renunciar a

l'actualitat, però tampoc a la transcendència. Ens hem de col·locar enmig d'aquests dos pols: el soroll i el silenci.